

01 Şubat 2024

BASIN AÇIKLAMASI

İsrail'in Soykırım Eylemlerine Destek Veren Herkes Soykırım Suçundan Yargılanacak

Değerli Basın Mensupları,

Filistin halkına ve Filistin topraklarına yönelik yüz yılı aşkın süredir devam eden sistematik saldırılar 7 Ekim sonrası tüm dünyanın görebileceği seviyeye ulaşmış ve tarihin en büyük soykırımlarından birisine dönüşmüştür.

7 Ekim 2023 sonrası yaklaşık iki ay boyunca uluslararası toplum tarafından İsrail'in soykırım eylemlerinin durdurulmasına yönelik ciddi hiçbir adım atılmamış, nihayet 29 Aralık 2023 tarihinde Güney Afrika Devleti tarafından Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi hükümleri uyarınca İsrail'e karşı Uluslararası Adalet Divanı nezdinde soykırımın derhal durdurulmasına yönelik ihtiyati tedbirleri de içeren dava açılmıştır.

26 Ocak 2024 tarihinde Uluslararası Adalet Divanı geçici önlemlere dair kararını açıklamış ve eldeki verileri İsrail'in soykırım suçu işlediğine dair reddedilemez düzeyde ikna edici bulmuştur. Bununla birlikte geçici tedbirlerin verildiği 26 Ocak 2024 tarihinden itibaren İsrail'in soykırım eylemlerine devam ettiği, yüzlerce insanın daha ölümüne sebebiyet verdiği, bazı devletlerin geçici tedbir kararlarının etkisini azaltmak adına birlikte hareket ettiği gözlemlenmiştir.

Güney Afrika'nın başvurusu dışında uluslararası toplum tarafından soykırımın durdurulmasına yönelik somut adımlar atılmaması bir yana, bilakis bazı devletler 7 Ekim'den günümüze soykırım eylemleri ile ilgili İsrail'in yanında durarak açıkça soykırımı destek olmuş, bununla birlikte bir çok şirket ise İsrail'in soykırım eylemleri esnasında kullandığı ve faydalandığı ürünlerin teminiyle soykırım suçuna iştirak etmiştir.

Her ne kadar Uluslararası Adalet Divanı soykırım suçunun işlendiğine dair davanın esasıyla ilgili henüz bir karar vermemiş olsa da İsrail'in soykırım eylemlerinin reddedilemez düzeyde varmış olduğundan bu eylemlerin uluslararası yargı mercileri tarafından eninde sonunda cezalandırılacağı tartışmasızdır. Bununla birlikte İsrail'in soykırım eylemlerine sözlü ve fiili olarak destek veren kişilerin soykırım eylemlerinden hukuken sorumlu tutulması adına somut adımlar atılmadığı görülmektedir. Vicdanlı insanlar İsrail'in soykırım eylemlerini durdurmaya odaklanmışken soykırımın şiddetini artıran ve soykırımı besleyen devlet ve şirketlerin yardım ve destekleri durdurmaya yönelik söylem dışında kalan etkili bir hareket başlatılmamıştır.

Soykırımı destek veren devlet ve şirket yetkililerinin soykırım suçundan yargılanması ve cezalandırılması önünde hiçbir hukuki engel bulunmamaktadır. Özellikle Uluslararası Adalet Divanı nezdinde görülmekte olan dava soykırım destekçilerine yönelik yargılamalarda da esas

alınacağından Divan'ın geçici tedbirlere yönelik verdiği kararın bu yönüyle irdelenmesi gerekmektedir.

Mahkeme yargıçlarının neredeyse oybirliğiyle aldığı bu karar, işgalci İsrail'in tüm dünyanın gözleri önünde gerçekleştirdiği soykırım nedeniyle maruz bıraktığı tecrit halinin önemli bir göstergesidir.

Davanın bu önleyici tedbirler aşamasında, mahkemenin suçu kati soykırım olarak nitelendirmesi mümkün değildir, bu davanın esasına dair bir husustur. Ancak mahkemenin bu ilk aşamada soykırım eylemlerinin ve işgalci İsrail hükümetinin bu niyetteki beyanlarının vahametini kabul etmesi önemli bir gelişmedir.

Mahkemenin ateşkes vazetmeme kararı ise doktriner bağlamında anlaşılabilir niteliktedir, zira Güney Afrika ile İsrail arasında silahlı bir çatışma olmadığından ve mevcut dava Soykırım Sözleşmesinin yorumlanması ve uygulanması ile sınırlı olduğundan, uyuşmazlık davanın taraflarını ilgilendirmektedir. Bu nedenle mahkeme, taraflardan birine diğeri olmaksızın ateşkes dayatamayacaktır. Mahkemenin ateşkes kararı verdiği Ukrayna-Rusya davası ile söz konusu dava bu yönüyle ayrılmaktadır. Rusya ve Ukrayna davasında davanın tarafları silahlı çatışmanın iki tarafıdır. Mahkeme bu engeli, İsrail'in Filistinlilerin ölümlerini, yaşam koşullarının tahrip edilmesini, doğumların engellenmesi ve faaliyet gösteren hastanelere yönelik saldırıları durdurmaya ve insani yardımın en üst düzeyde ulaştırılmasını sağlamaya hükmederek Sözleşme'nin 2. maddesine uyulmasını emrederek aşmıştır. Bu tedbirlerin pratikte uygulanması için işgalci gücün zaten saldırıları durdurması gerekmektedir.

Bu kararın ilk etkisinin artık sağlam ve tartışılmaz bir hukuki temele sahip olan Uluslararası Ceza Mahkemesi önündeki yargılamaları güçlendirmek olacağı tartışmasızdır. Kararın hem ilgili devlet yetkililerine hem de ticari şirket yetkililerine karşı başvurulabilecek hukuki yollar adına önemli bir zemin sağladığı ve adaletin tecellisi için kolektif bir sorumluluk doğurduğu da ortadadır.

Görüldüğü üzere Uluslararası Adalet Divanı'nın, İsrail'in Gazze'deki soykırım eylemlerinin engellenmesi gerektiği yönündeki ihtiyati tedbir kararı İsraili yetkilileri ilgilendirdiği kadar soykırım eylemlerine destek veren ülke ve tüzel kişi yetkililerini de ilgilendirmektedir.

Bilindiği üzere Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurucu sözleşmesi olan Roma Statüsünün 25'inci maddesinin 3'üncü fıkrasının (c) bendine göre bir başkasının soykırım suçu işlemesine veya işlemeye teşebbüs etmesine yardım eden, cesaret veren herkes soykırım suçlusudur.

Bu bağlamda İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği ve ileride soykırım suçu kapsamında değerlendirilmesi kuvvetle muhtemel eylemlerine silah, mühimmat, enerji, kıyafet temini ve benzeri şekilde destek vererek bu eylemlere iştirak eden devlet ve şirket yetkililerinin Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde soykırım suçundan yargılanması söz konusudur.

Yine Roma Statüsünün 88. Maddesi doğrultusunda sözleşmeye taraf birçok ülke yerel mevzuatında soykırım suçunun cezalandırılmasına ilişkin düzenlemeye yer vermiştir. İçerisinde Türkiye'nin de bulunduğu bu devletlerin İsrail'in soykırım eylemlerine yardım eden kişiler hakkında yerel mahkemelerinde yargılama yapma yetkisi bulunmaktadır.

Bilindiği üzere WOLAS, dünya üzerinde gerçekleşen hak ihlallerinin izlenmesi ve raporlanması faaliyetinin yanında bu ihlallerin durdurulması adına avukat ağının bulunduğu onlarca ülkede hukuk operasyonları yürütmektedir. Bu doğrultuda İsrail'in soykırım eylemlerine destek veren devlet ve şirket yetkilerinin soykırım suçundan cezalandırılması adına Uluslararası Ceza Mahkemesi ve buldukları ülkenin yerel adli makamları nezdinde suç duyurusunda bulunacağımızı bildiriyoruz.

Son olarak özellikle İsrail'e soykırım eylemleri esnasında faydalanacağı enerjiyi sağlayan Türkiye menşeli firmaya, yine soykırım eylemleri esnasında kullanılan silah parçası, mühimmat, askeri malzeme, kıyafet, gıda ve benzeri ürün tedariki sağlayan ve bu ürünlerin nakliyesini yapan şirket yetkililerine, yerel adli makamlar ve Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde soykırım suçlusu olarak mahkum edilmemeleri adına söz konusu eylemlerini derhal sonlandırmaları gerektiğini kamuoyu aracılığı ile ihtar ediyoruz.

Av.Enes KAFADAR
Yönetim Kurulu Başkanı